

Ens hem citat a Ripoll, als afores, en una benzinera impersonal d'un polígon industrial, també impersonal, on hem pogut esmorzar i començar a parlar del seu treball i d'apreciacions personals sobre la vida en general i de la seva en particular, fins al punt de descobrir que Jordi Urbón (Puigcerdà, 1962) és una artista visual però que porta implícit un altre Jordi Urbón, també nascut a Puigcerdà l'any 1962, que mai no interfereix en la vida creadora de l'Urbón artista. Ben al contrari del que pot semblar, no és un cas paradigmàtic de bilocació ni, tampoc, una versió moderna del sublim relat de R. L. Stevenson *L'estrany cas del Dr. Jekyll i Mr. Hyde*. Hom ha de respectar-ho. Immediatament pactem que només interessa l'Urbón artista que va ser seleccionat per a les Exposicions Viatgeres de la Diputació de Girona, o el recentment guanyador de la IV Convocatòria Biennal de 100 Kubik, a Colònia (Alemanya).

Jordi Urbón, ludotecari creatiu

SEBASTIÀ GODAY > TEXT I FOTOS

Jordi Urbón és un home metòdic, ordenat, que no admet les tenalles de la improvisació o, si més no, necessita acotxar el seu treball artístic amb els llençols que procedeixen de la reflexió; no valen les rauxes inconnexes arravatades sinó els equilibris estructurals raonats. Segons m'explica, l'existència no és més que un joc de l'oca, un sortir i entrar en caselles amaraades d'atzar. Cal prendre les direccions que calgui rastrejar i no defallir, i el treball serà recompensat.

M'acompanya als afores de Ripoll fins al seu envejable *loft*, acollidor per un munt de circumstàncies ben apreciables: silenci, amplitud, paisatge i confort i, a més a més, magatzem i

habitatge: indiscutiblement, un espai propici per a la reflexió i per a la vida. Sense cap mena de dilació i davant d'algunes de les peces de la seva producció, em fa cinc cèntims del seu procés creatiu, inalterable des dels seus inicis a l'Escola d'Art i Oficis artístics de Vic, que sempre comença amb una idea recollida en un paper, en un bloc. Amb el pas del temps aquestes idees prenen cos, i sovint esdevenen el motiu central del seu mètode de treball, que inveteradament encapsula en sèries que recullen i verifiquen, mitjançant la transformació plàstica, un leitmotiv, com una veïna especial, un «heroi» o la folia, entre d'altres. Des de la primera obra de cada sèrie, els seus leitmotiv esdevenen referents gravitatoris de tot el conjunt.

«La mariposa recordará por siempre que fue gusano».

MARIO BENEDETTI

Sèrie *Carmen ST* 2007, 60x90 cm. Pintura digital-collage fotogràfic sobre paper.

Un únic patronatge

El seu estudi-taller permet literalment dos nivells de treball: el de la manipulació dels elements més físics, com ara els pigments de la seva preuada tècnica de l'encàustica, en què la cera d'abella fosa és protagonista, fins al *set* on fotografia els elements, els personatges que poblaran les seves peces. La llum zenital amara tota mena d'objectes, sempre ben disposats, i a mà, en un entorn per on es pot deambular i enfrontar-se amb les obres del seu passat. Com l'encàustica *S/T*, de 2005, de format poc habitual, en què uns delicats filaments nascuts en la cera reben la benefactora aigua de pluja com, simultàniament, la llum dels estels de la nit; a la part inferior de l'obra hi ha un ben ritmat joc de triangles en blanc i negre, com la representació arquitectònica d'un teulat, que reben els mateixos agents protectors. És això el que

> Des de la primera obra de cada sèrie, els seus leitmotiv esdevenen referents gravitatoris de tot el conjunt

volia expressar Urbón? No ho sé, però és vàlid perquè Jordi Urbón no deixa de remarcar que les seves creacions s'elaboren sota un únic patronatge, el propi, però més enllà de les portes del taller, davant dels ulls del públic, han de proposar una nova collita, una nova provocació, un nou sentiment, una nova explicació, un nou eix de rotació més enllà del creador.

L'equilibri de l'existència

Jordi Urbón no deixa de repetir-me que no vol indexar-me un llistat de preferències referencial de la història de l'art que l'hagin pogut influir en un o altre aspecte; existeixen, i la seva magnífica biblioteca d'art ho testimonia, però és el conjunt de totes les mirades al llarg del seu aprenentatge allò que ha deixat pòsit o, més ben dit, els elements, els ciments que fixaran una obra, com la peça sense títol de la sèrie *Carmen*, en la qual una funàmbula anciana passa una maroma ancorada en un lloc indeterminat del cel, de l'atzar, i per altre extrem en una pedra, en una ruta gravitatòria incerta. L'anciana, la Carmen, pot esdevenir una al·legoria de tota una vida plena de treball i, segurament, sofriment. Per altra banda és una dona concreta, la Carmen Cañizares, única veïna de Jordi Urbón en un llarg període de temps en què ambdós

ST 2005, encàustica-mixta, 150x155 cm. Col·lecció particular.

foren els darrers habitants d'un planeta en vies d'extinció com és la Farga de Bebié, a les ribes del Ter, un món decadent i símbol d'una Catalunya del passat. És aquesta peça un al·legat viu i potent cap a la riquesa espiritual dels vells? És una manifestació gairebé punyent dels equilibris que hom ha de fer per passar l'existència? És admissible identificar aquest periple vital en les entranyes d'un joc surrealista? És la tècnica emprada –pintura digital i collage fotogràfic sobre paper– una tècnica aliena a la pintura i, per tant, segons algunes ments benpensants, no té dret ni a consideració? Al primer requeriment tothom pot decidir al seu lliure albir, i si cal afegir-hi noves mirades, cap problema. Amb la tècnica només cap vindicar que, a més de les tècniques

> *Els píxels han esdevingut pigments, i Jordi Urbón el manipulador de softwares pintors*

tradicionals més antigues i conegudes –oli, acrílic, aquarel·la, llapis...–, els artistes d'avui dia s'han endinsat en un mar de software –Photoshop, Zbrush, entre d'altres–, que permet la manipulació de les imatges siguin fotografades, siguin a partir de l'escaneig d'un retall de paper a l'encàustica per mitjà

del collage, ja totalment enquistat en el nostre pensament, i després de més de cent anys de vida, pintar i confeir una peça que és pictòrica, que no és un mer document retratat de la realitat més o menys manipulada davant o darrere de l'objectiu. Jordi Urbón treballa des de fa ja molts anys amb l'ordinador, que li permet incomputables recursos tècnics com, al llarg del temps, la història de l'art ha anat dipositant i sedimentant recursos i més recursos a les tècniques tradicionals. Els píxels han esdevingut pigments, i Jordi Urbón el manipulador de softwares pintors.

El collage i el PC

En la sèrie *Delírium*, Urbón s'esplaia amb gran domini de tots els retalls del collage, de tots els factors que es diri-

Sèrie *Delírium ST*, 2009, 150x150 cm. Pintura digital-collage fotogràfic sobre tela.

geixen a la creació d'una manera de fer, de pensar, de cal·ligrafar com les textures, perspectiva, autoretrat, reiteració d'elements significants com les ales o les mitres, nuesa de l'entorn, textures i l'embut icònic -irònic- de la folia, del delírium. Tot acoblat amb la llegendaria tècnica del collage i en la pantalla del PC i fent ús de pinzells electrònics de gran dificultat tècnica fins que una empresa imprimeix o estampa sobre una superfície de tela. És la seva manera d'enfrontar-se amb els seus pensaments, amb irònica saviesa i salutífera composició. Que tothom reaccioni com li convingui. Urbón ens proposa uns mons; nosaltres, la seva lectura.

I la conversa, encarats al monitor galàctic del seu PC, s'expandeix, i l'artista m'apropa a petits codis visuals

> *Urbón ens proposa uns mons; nosaltres, la seva lectura*

que contenen les seves obres i dels quals només se n'apropia Fina Tuneu; o per l'agraïment a les músiques de rock que l'han acarolat dia rere dia, com els nutritius i balsàmics tocs de guitarra de Robert Fripp o David Gilmour. O el poder entenedor i exuberant d'*Alícia al país de les meravelles* rellegit en diverses etapes dels seus processos serials. O em mostra una bona col·lecció de fotografies antigues

que ara comencen a renéixer en una altra vida més despullada de llaços de memòria i plenament carregades de nous perfums. I també parlem de la seva professora Begoña Egurbide, guanyadora de la Biennal de Girona de 1991, que viu al carrer de la Cera a Barcelona. O es dilata en els possibles avatars pels quals les oques apareixen sovint en les seves pintures digitals. I si juguem al joc de l'oca, el de l'atzar i de la vida? Tirem el dau?

Sebastià Goday

Per saber-ne més:

<http://jordiurbon.com/>

<http://finatuneu.blogspot.com.es/>